

Sygn. akt VII Ua 36/19

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 21 listopada 2019 r.

Sąd Okręgowy Warszawa – Praga w Warszawie VII Wydział Pracy
i Ubezpieczeń Społecznych

Przewodniczący SSO Agnieszka Stachurska (spr.)

Sędziowie SO Małgorzata Jarząbek

SO Dorota Michalska

Protokolant st.sekr.sądowy Mariusz Żelazek

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 21 listopada 2019 r. w Warszawie

sprawy J. K.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W.

o zasiłek chorobowy

na skutek apelacji wniesionej przez organ rentowy

od wyroku Sądu Rejonowego dla Warszawy Pragi-Północ w Warszawie

VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 26 lutego 2019 roku, sygn. akt VI U 13/18

oddala apelację.

SSO Małgorzata Jarząbek SSO Agnieszka Stachurska SSO Dorota Michalska

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 26 lutego 2018r. Sąd Rejonowy dla Warszawy Pragi-Północ

w Warszawie VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych, orzekając w sprawie J. K. przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W., zmienił zaskarżoną decyzję z dnia 4 grudnia 2017 roku, znak: (...), w ten sposób, że przyznał odwołującej się J. K. prawo do zasiłku chorobowego za okres od dnia 3 listopada 2017 roku do dnia 30 listopada 2017 roku, natomiast odwołanie od decyzji z dnia 3 stycznia 2018 roku, znak: (...), oddalił.

Sąd I instancji ustalił, że J. K. począwszy od 16 sierpnia 2005 roku była funkcjonariuszem Służby Celnej . Z dniem 1 marca 2017 roku Służba Celna weszła w skład Krajowej Administracji Skarbowej (KAS). W jej miejsce powstała wówczas Służba Celno – Skarbowa. Od tego dnia odwołująca się była funkcjonariuszem Służby Celno – Skarbowej. Do dnia 31 maja 2017 roku nie otrzymała propozycji kontynuacji dotychczasowej służby. Wobec powyższego stosunek służbowy wygasł z dniem 31 sierpnia 2017 roku. Od dnia 7 września 2017 roku odwołująca się stała się natomiast niezdolna do pracy. Stan ten trwał do 15 grudnia 2017 roku . Z dniem 1 grudnia 2017 roku odwołująca się uzyskała prawo do emerytury.

Decyzją z dnia 4 grudnia 2017 roku (znak: (...)) Zakład Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. odmówił J. K. prawa do zasiłku chorobowego za okres od 3 listopada 2017 roku do 30 listopada 2017 roku. Z kolei decyzją z dnia 3 stycznia

2018 roku (znak: (...)) Zakład Ubezpieczeń Społecznych (...) Odział w W. odmówił odwołującej się prawa do zasiłku chorobowego za okres od 1 grudnia 2017 roku do 15 grudnia 2017 roku.

Sąd Rejonowy ustalił ponadto, że wyrokiem z dnia 13 września 2018 roku Sąd Okręgowy Warszawa – Praga w Warszawie VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych oddalił apelację ZUS (...) Odział w W. od wyroku Sądu Rejonowego dla Warszawy Pragi – Północ w Warszawie z dnia 21 lutego 2018 roku. Tym samym przedmiotowy wyrok stał się prawomocny. Sąd Rejonowy zmienił nim zaskarżoną decyzję organu rentowego uznając, że odwołującej się przysługuje zasiłek chorobowy za okres od 7 września 2017 roku do 2 listopada 2017 roku.

Powyższy stan faktyczny Sąd Rejonowy ustalił w oparciu o fakty przyznane (art. 229 – 230 k.p.c.) oraz powszechnie znane (art. 228 § 1 k.p.c.), a nadto w oparciu o dowody z dokumentów urzędowych takich jak: wyrok z uzasadnieniem – k. 22 – 35, zaświadczenie lekarskie – k. 1 w aktach rentowych sprawy nr (...), zaświadczenie lekarskie – k. 1 w aktach rentowych sprawy nr (...) oraz decyzje – k. 5 oraz k. 5 z akt sprawy o sygn. akt VI U 55/18.

Sąd I Instancji podkreślił, że stan faktyczny był bezsporny między stronami, a spór koncentrował się wokół jego oceny prawnej.

Dokonując rozważań, Sąd Rejonowy ocenił odwołanie od decyzji z dnia 4 grudnia 2017 roku, znak: (...), jako zasadne, zaś odwołanie od decyzji z dnia 3 stycznia 2018 roku, znak: (...), jako niezaskługujące na uwzględnienie.

Sąd Rejonowy podkreślił, że odwołująca się uzyskała na podstawie prawomocnego wyroku Sądu Rejonowego dla Warszawy – Pragi Północ w Warszawie prawo do zasiłku chorobowego od dnia 7 września 2017 roku do 2 listopada 2017 roku. Rozpatrywana sprawa, zakończona przez organ rentowy wydaniem decyzji z dnia 4 grudnia 2017 roku, odmawiająca odwołującej się prawa do zasiłku chorobowego, oparta była na identycznym stanie faktycznym, jak zmieniona wspomnianym wyrokiem decyzja Zakładu odmawiająca prawa do zasiłku chorobowego za okres od dnia 7 września 2017 roku do 2 listopada 2017 roku. Dotyczy ona okresu następującego bezpośrednio po wspomnianym okresie, za który ostatecznie przyznano odwołującej się prawo do zasiłku chorobowego – to jest od 3 listopada 2017 roku do 30 listopada 2017 roku.

Sąd I Instancji wskazał, że zgodnie z art. 365 § 1 k.p.c.: „Orzeczenie prawomocne wiąże nie tylko strony i sąd, który je wydał, lecz również inne sądy oraz inne organy państwowe i organy administracji publicznej, a w wypadkach w ustawie przewidzianych także inne osoby”. Powołany przepis oznacza obowiązek respektowania zawartej w orzeczeniu sądu skonkretyzowanej, indywidualnej normy prawnej. Nie jest dopuszczalne odmienne ustalenie zaistnienia przebiegu i oceny istotnych dla danego stosunku prawnego zdarzeń faktycznych w kolejnych procesach między tymi samymi stronami, chociażby przedmiot tych spraw się różnił (Manowska M., komentarz do art. 364 kodeksu postępowania cywilnego, LEX nr 488019). Ponadto jak wynika z orzecznictwa Sądu Najwyższego, związanie prawomocnym wyrokiem oznacza, iż sąd obowiązany jest uznać, że kwestia prawna, która była już przedmiotem rozstrzygnięcia w innej sprawie, a która ma znaczenie prejudycjalne w sprawie przez niego rozpoznawanej, kształtuje się tak, jak przyjęto w prawomocnym wcześniejszym wyroku. W późniejszej sprawie kwestia ta nie może być już w ogóle badana (vide wyrok Sądu Najwyższego z dnia 27 stycznia 2016 roku, II CNP 10/15, LEX nr 2000274).

Wskazując na powyższe Sąd I instancji podkreślił, że we wspomnianym wcześniej postępowaniu Sąd Rejonowy orzekł prawomocnie co do zasady, że odwołującej się przysługuje prawo do zasiłku chorobowego. Sprawa niniejsza dotyczy zaś tej samej ubezpieczonej, wnoszącej o zasiłek chorobowy za dalszy okres na tej samej podstawie, w związku z którą mocą prawomocnego wyroku przyznane zostało jej prawo do zasiłku chorobowego za okres wcześniejszy. W takim stanie rzeczy, z mocy art. 365 § k.p.c., występowało związanie prawomocnym wyrokiem Sądu Rejonowego dla Warszawy – Pragi Północ w Warszawie z dnia 21 lutego 2018 roku co do tego, że odwołującej się przysługuje prawo do zasiłku chorobowego. Sporny w tej sprawie okres prawa do zasiłku następował bezpośrednio po okresie, za który odwołująca się ma przyznany zasiłek chorobowy. Nie wystąpiły żadne nowe okoliczności zmieniające stan rzeczy objęty powagą rzeczy osądzonej, aż do dnia 1 grudnia kiedy to odwołująca się uzyskała prawo do emerytury.

Organ rentowy odmówił odwołującej się prawa do zasiłku chorobowego od dnia 3 listopada do 30 listopada 2017 roku na tej podstawie, że nie podlegała ona ubezpieczeniu chorobowemu w trakcie służby w Służbie Celnej, a potem w Służbie Celno – Skarbowej. Następnie nie otrzymała propozycji kontynuacji pracy w ramach umowy o pracę, wobec czego nie posiadając tytułu do ubezpieczenia chorobowego w momencie powstania niezdolności do pracy, nie ma prawa do zasiłku chorobowego. W takim stanie faktycznym prawomocnym wyrokiem Sąd stwierdził, że mimo niepodlegania formalnie ubezpieczeniu chorobowemu po ustaniu stosunku służby, odwołującej się przysługuje prawo do zasiłku chorobowego od 7 września 2017 roku do 2 listopada 2017 roku. Skoro tak, to również posiada ona prawo do zasiłku chorobowego od 3 listopada 2017 roku do 30 listopada 2017 roku, wobec wystawienia stosownego zwolnienia lekarskiego stwierdzającego niezdolność do pracy w tym okresie.

Sąd Rejonowy podzielił także zapatrywania tak Sądu Rejonowego, jak i Sądu Okręgowego, wyrażone na kanwie sprawy o zasiłek chorobowy za okres wcześniejszy. Jak wskazał Sąd Okręgowy Warszawa – Praga w Warszawie w uzasadnieniu wyroku z dnia 13 września 2018 roku (VII Ua 47/18): „(...) funkcjonariusz Służby Celnej może nabyć prawo do zasiłku chorobowego po zakończeniu służby, jeżeli niezdolność do jej wykonywania powstała w okresie przed jej zakończeniem, nie doszło do przekroczenia okresu zasiłkowego wymienionego w art. 8 ustawy zasiłkowej i nie wystąpiły okoliczności negatywne, opisane w art. 12 – 17 ustawy (...)”. Jest to związane z zasadami równego traktowania. Funkcjonariusze Służby Celnej, których stosunek służbowy ustał, nie mogą być traktowani surowiej niż osoby podlegające ubezpieczeniu chorobowemu w związku z tytułem wynikającym z zatrudnienia. Sąd Okręgowy oraz Sąd Rejonowy przywołały w tym względzie wyrok SN z dnia 18 października 2013 roku (I UK 125/13), w którego tezie Sąd ten wskazał, że: „Ocena przysługiwania funkcjonariuszowi Służby Celnej prawa do zasiłku chorobowego po zwolnieniu ze służby powinna być dokonana z uwzględnieniem zasady równego traktowania ubezpieczonych”. Sąd Najwyższy zwrócił uwagę na fakt, że chory funkcjonariusz zwolniony ze służby, z jednej strony nie może świadczyć pracy, nie może więc znaleźć nowego zatrudnienia, z drugiej zaś nie przysługuje mu zasiłek chorobowy. Ciężko także zdaniem Sądu Najwyższego przyjmować, by funkcjonariusz, korzystający z większej ochrony trwałości stosunku służby i większych przywilejów służbowych, niż zwykły pracownik, miał znajdować się po ustaniu stosunku służby w gorszej sytuacji niż pracownik.

Z podniesionych wyżej względów, Sąd Rejonowy, na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c., zmienił decyzję z dnia 4 grudnia 2017 roku, oddalił natomiast odwołanie od drugiej z zaskarżonych decyzji, dlatego że z ustaleń faktycznych poczynionych w niniejszej sprawie w oparciu o przyznane twierdzenia organu rentowego wynika, że odwołująca się nabyła z dniem 1 grudnia 2017 roku prawo do emerytury. Zgodnie z art. 13 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 25 czerwca 1999r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (tekst jedn. Dz.U. 2017r., poz. 1368 ze zm.) „Zasiłek chorobowy z tytułu niezdolności do pracy powstałej w czasie trwania ubezpieczenia chorobowego, jak i z tytułu niezdolności do pracy powstałej po ustaniu tytułu ubezpieczenia nie przysługuje za okres po ustaniu tytułu ubezpieczenia chorobowego, jeżeli osoba niezdolna do pracy: 1) ma ustalone prawo do emerytury lub renty z tytułu niezdolności do pracy (...)”. Jak argumentował Sąd I instancji, powołany przepis prawa wprost wyklucza prawo do zasiłku chorobowego odwołującej się od dnia 1 grudnia 2017 roku. Nie posiadała ona wówczas już tytułu do zasiłku chorobowego (stosunek służby bezspornie ustał wcześniej), gdyż nabyła prawo do emerytury. Decyzja organu rentowego odmawiająca prawa do zasiłku chorobowego od 1 grudnia 2017 roku do 15 grudnia 2017 roku była zatem prawidłowa i na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. odwołanie w tym zakresie podlegało oddaleniu (wyrok Sądu Rejonowego dla Warszawy Pragi – Północ z dnia 26 lutego 2019r. wraz z uzasadnieniem, k. 43, k. 49 - 53).

Zakład Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. w dniu 1 kwietnia 2019r. złożył apelację, zaskarżając wyrok Sądu I instancji co do pkt 1 oraz zarzucając mu naruszenie przepisów prawa materialnego, mające istotny wpływ na wynik sprawy, tj.:

1. art. 6 ust. 1 pkt 18a w zw. z art. 11 oraz art. 13 ustawy z dnia 13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych (dalej: u.s.u.s.), poprzez ich błędną wykładnię, tj. uznanie, że pracownicy Izby Celnej objęci są ubezpieczeniem chorobowym mimo, że z dyspozycji powołanych przepisów wynika, że osoby te podlegają wyłącznie obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym oraz ubezpieczeniu wypadkowemu, a literalne brzmienie

przepisów, jak również ich wykładnia nie potwierdzają, że katalog podmiotów objętych ubezpieczeniem chorobowym bądź to obowiązkowym bądź dobrowolnym można stosować analogicznie również do innych podmiotów;

2. art. 11 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, poprzez jego błędną wykładnię, tj. uznanie, że okres pobierania przez funkcjonariusza Izby Celnej uposażenia w okresie niezdolności do pracy można w drodze analogii uznać jako okres podlegania ubezpieczeniu chorobowemu, co stoi w sprzeczności z brzmieniem ww. przepisu, który jednoznacznie określa podmioty podlegające ubezpieczeniu chorobowemu, a z jego treści nie wynika, by funkcjonariusz celny podlegał ubezpieczeniu chorobowemu obowiązkowemu bądź dobrowolnemu, co w konsekwencji doprowadziło do błędnego uznania, iż odwołującej się przysługuje prawo do świadczenia z ubezpieczenia chorobowego;

3. art. 6 ust. 1 w zw. z art. 7 ustawy z dnia 25 czerwca 1999r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa, poprzez ich błędną wykładnię, tj. uznanie, iż zasiłek chorobowy może przysługiwać ubezpieczonemu, który stał się niezdolny do pracy z powodu choroby także wtedy, gdy nie podlegał ubezpieczeniu chorobowemu, podczas gdy z treści powołanych przepisów wynika, że świadczenia w razie choroby przyznawane są w sytuacji, gdy ubezpieczony podlegał ubezpieczeniu chorobowemu albo gdy niezdolność do pracy powstała nie później niż 14 dni po ustaniu tytułu ubezpieczenia chorobowego, co w konsekwencji doprowadziło do uznania, iż odwołująca po ustaniu służby, pomimo niepodlegania ubezpieczeniu chorobowemu miała prawo do zasiłku chorobowego w spornym okresie;

4. art. 7 ustawy z dnia 25 czerwca 1999r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa, poprzez jego zastosowanie w stosunku do funkcjonariusza Izby Celnej w sytuacji, gdy przepis ten należy stosować wyłącznie do osób objętych ubezpieczeniem chorobowym, gdy niezdolność do pracy powstała do 14 dni po ustaniu tytułu do tego ubezpieczenia, natomiast odwołująca jako funkcjonariusz Izby Celnej nie jest objęta ubezpieczeniem chorobowym, a zatem nie można ustalić jej uprawnień do świadczeń po ustaniu tytułu do ubezpieczenia chorobowego;

5. naruszenie art. 2a ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, poprzez jego błędną wykładnię i uznanie, iż niezastosowanie w drodze analogii przepisów o ubezpieczeniu chorobowym w stosunku do funkcjonariuszy Izby Celnej stanowi dyskryminację tych podmiotów i naruszenie zasady równości, podczas gdy przepisy u.s.u.s. oraz ustawy o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa różnicują sytuację ubezpieczonych i należnych im świadczeń w zależności od wykonywanej działalności zawodowej, co nie jest sprzeczne z zasadą równości wynikającą z art. 32 Konstytucji RP i nie jest równoznaczne z naruszeniem zasady równego traktowania ubezpieczonych zawartej w powołanym przepisie.

Mając powyższe na uwadze, organ rentowy wniósł o zmianę orzeczenia Sądu I instancji i oddalenie odwołania od zaskarżonej decyzji, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania.

W uzasadnieniu apelacji organ rentowy podkreślił, że odwołująca się jako funkcjonariusz Izby Administracji Skarbowej, a wcześniej funkcjonariusz Izby Celnej, zgodnie z art. 6 ust. 1 pkt 18 ustawy z dnia 13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych, podlegała obowiązkowo wyłącznie ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym i wypadkowemu, a nie była objęta ubezpieczeniem chorobowym. Zdaniem skarżącego nie można stosować do funkcjonariuszy Służby Celnej odpowiednio przepisów o objęciu ubezpieczeniem chorobowym, gdyż od wypłacanego im uposażenia nie była opłacana składka na ubezpieczenie chorobowe. Organ rentowy uznał, że przepisy w/w ustaw różnicują sytuację ubezpieczonych i należnych im świadczeń w zależności od wykonywanej działalności zawodowej, co nie jest sprzeczne z zasadą równości wynikającą z art. 32 Konstytucji RP i nie jest równoznaczne z naruszeniem zasady równego traktowania ubezpieczonych.

Organ rentowy stwierdził, że po zakończeniu pełnienia służby odwołująca się nie podlegała obowiązkowo ani dobrowolnie ubezpieczeniu chorobowemu, a co za tym idzie jej niezdolność do pracy nie istniała po dniu 1 września 2017r. i nie mogła stanowić podstawy do wypłaty zasiłku chorobowego. W okresie pełnienia służby w Izbie Celnej, w przypadku niezdolności do pracy, odwołująca się jako funkcjonariusz otrzymywała uposażenie na podstawie art. 152

ustawy z dnia 27 sierpnia 2009r. o Służbie Celnej, nie zaś z ubezpieczenia chorobowego na podstawie ustawy z dnia 25 czerwca 1999r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa.

W ocenie organu rentowego Sąd I instancji słusznie wskazał, że zarówno warunki nabycia prawa do świadczeń, jak też ich wysokość i zasady wypłaty są sformalizowane z uwagi na bezwzględnie obowiązujący charakter norm prawnych zawartych w przepisach prawa ubezpieczeń społecznych. Sąd Rejonowy podkreślił również wyłączenie możliwości ich wykładni z uwzględnieniem reguł słuszności, ukształtowanie treści stosunków ubezpieczeń społecznych *ex lege* i niedopuszczalność zawierania co do nich ugód, powodując konieczność ich stosowania zgodnie z dosłownym brzmieniem. Apelujący zgodził się z taką argumentacją, a dodatkowo wskazał, że z przepisów ustawy jasno wynika, że funkcjonariusze nie należą do kręgu osób objętych ubezpieczeniem chorobowym, co potwierdza brak opłacania składek na ubezpieczenie chorobowe (apelacja organu rentowego z dnia 1 kwietnia 2019r., k. 57 – 61).

J. K. w odpowiedzi na apelację z dnia 29 kwietnia 2019r. wniosła o jej oddalenie jako bezzasadnej. Uzasadniając swe stanowisko wskazała, że Sąd I instancji prawidłowo dokonał oceny obowiązujących uregulowań prawnych i dlatego wyrok powinien zostać utrzymany w mocy. W ocenie odwołującej się nieuprawnione jest twierdzenie organu rentowego, jakoby stanowisko zaprezentowane w uzasadnieniu wyroku Sądu Rejonowego prowadziło do naruszenia przepisów prawa materialnego, czyli nieakceptowanej społecznie sytuacji niezgodnej z istotą systemu ubezpieczeń społecznych. Odwołująca się wskazała, że jako funkcjonariusz celny nie miała możliwości opłacania składek na ubezpieczenie chorobowe i znalazła się w sytuacji, której ustawodawca nie przewidział w swoich systemowych regulacjach. Uznała więc, że została pokrzywdzona i potraktowana przez organ rentowy w sposób odmienny od pozostałych obywateli (odpowiedź na apelację z dnia 29 kwietnia 2019r., k. 71-73).

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Na wstępie wskazać należy, że Sąd Rejonowy, powołując się na art. 365 § 1 k.p.c., słusznie przyjął, że był związany wyrokiem Sądu Rejonowego dla Warszawy – Pragi Północ w Warszawie z dnia 21 lutego 2018 roku oraz wyrokiem Sądu Okręgowego Warszawa – Praga z dnia 13 września 2018r. co do tego, że odwołującej się przysługuje prawo do zasiłku chorobowego. Wskazać należy, że zapatrywanie poprzednich Sądów orzekających w analogicznym stanie prawnym, aczkolwiek za inne okresy, na podstawie ww. przepisu jest wiążące dla sądu rozpoznającego niniejszą sprawę i nie było przedmiotem zarzutów organu rentowego. Organ rentowy w apelacji nie kwestionował wskazanej okoliczności ani powołania się przez Sąd I instancji na art. 365 § 1 k.p.c., wobec czego już choćby z tego względu pozostałe zarzuty apelacji nie mogły doprowadzić do oczekiwanego przez apelującego skutku. Apelacja Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W., jako niezasadna, musiała więc podlegać oddaleniu.

Odnosząc się do sformułowanych przez Zakład zarzutów naruszenia przepisów prawa materialnego - a zarazem nie negując ustaleń faktycznych, które nie były sporne i zostały ustalone przez Sąd Rejonowy w sposób prawidłowy - Sąd II instancji ich nie podzielił.

W ocenie Sądu Okręgowego, żaden z przepisów prawa wskazanych przez apelującego nie został naruszony przez Sąd I instancji. Taka konstatacja wydaje się tym bardziej uzasadniona, że wykładnia art. 6 ust. 1 pkt 18a w związku z art. 11 oraz art. 13 ustawy z dnia 13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych, jakiej dokonał Sąd I instancji, była w zasadzie zgodna z tym, co w apelacji zaprezentował organ rentowy. Sąd Rejonowy zgodził się bowiem z tym, że przepisu art. 13 ww. ustawy nie można interpretować w oderwaniu od treści innych regulacji tego aktu prawnego, pomimo jego kontrowersyjnej redakcji. Przyjął również, że po ustaniu pełnienia służby ani też w czasie jej pełnienia odwołująca się nie podlegała obowiązkowo ani dobrowolnie ubezpieczeniu chorobowemu. Prawo ubezpieczonej do zasiłku chorobowego Sąd I instancji wywiódł jednak z przepisów Konstytucji RP, które zostały wskazane w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku. Sąd Okręgowy, analizując wywody Sądu I instancji we wskazanej części, podzielił je w pełni.

Tytułem przypomnienia wskazać należy, że niewymienienie celników w art. 11 ust. 1 i 2 powołanej wyżej ustawy jest konsekwencją regulacji art. 152 ust. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009r. o Służbie Celnej, a obecnie art. 230 ustawy z dnia 16 listopada 2016r. o Krajowej Administracji Skarbowej (Dz. U. z 2018r., poz. 508 zez zm.), zgodnie z którymi

w przypadku urlopu lub choroby funkcjonariusz otrzymuje uposażenie i inne świadczenia pieniężne należne na zajmowanym stanowisku służbowym. Stosuje się to także w razie niemożności wykonywania służby z innych przyczyn uprawniających do świadczeń określonych w przepisach o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa, przez okres określony w tych przepisach. W ww. ustawach unormowano więc uprawnienia celników związane z niezdolnością do pracy na skutek choroby zasadniczo w sposób bardziej korzystny w porównaniu do pracowników. Dotyczy to np. długości okresu otrzymywania uposażenia w czasie choroby, a także wysokości uposażenia w okresie niezdolności do pracy. Uposażenie to jest finansowane z budżetu Państwa; nie było więc potrzeby odprowadzania składek na ubezpieczenie chorobowe, czego konsekwencją stała się treść art. 11 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych. Ustawa o Służbie Celnej oraz ustawa o Krajowej Administracji Skarbowej nie regulują natomiast sytuacji celnika, który stał się niezdolny do służby, jeżeli niezdolność do pracy z tej przyczyny trwa nadal po zwolnieniu ze służby, a powstała w krótkim okresie przed jej zakończeniem, jak to zdarzyło się w przedmiotowej sprawie.

Rozstrzygając sygnalizowany problem należy zwrócić uwagę na wykładnię przepisów mających zastosowanie w niniejszej sprawie zawartych w uzasadnieniu wyroku Sądu Najwyższego z dnia 19 stycznia 2017r. (I UK 121/16, LEX nr 2216098). W uzasadnieniu wskazanego orzeczenia Sąd Najwyższy powołał dotychczasową linię orzeczniczą w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych, wskazując na odrębności systemu zaopatrzeniowego od ubezpieczeniowego oraz podobieństwa między wybranymi grupami zawodowymi (sędziami, funkcjonariuszami Służby Celnej) a ubezpieczonymi w ramach systemu powszechnego. Dokonując podsumowania zaprezentowanych stanowisk Sąd Najwyższy powołał się na interpretację art. 32 ust. 1 ustawy zasadniczej dokonaną przez Trybunał Konstytucyjny w wyroku z dnia 13 października 2015r. (SK 63/12, OTK-A 2015 Nr 9, poz. 146), a także podkreślił, że "autonomiczne akty prawne, wyłączające "funkcjonariuszy" z systemu ubezpieczeń społecznych, oferują im świadczenia, jednak pod warunkiem zachowania podmiotowego statusu. W rezultacie, nie ma wątpliwości, że do osób objętych zaopatrzeniem społecznym nie można stosować przepisów regulujących powszechny system ubezpieczeń społecznych (poza wypadkami wyraźnie wskazanymi)". Sąd Najwyższy zaakcentował jednak, że sytuacja choćby sędziów i celników, w przypadku których odwołanie się do art. 67 ust. 1 w związku z art. 32 ust. 1 Konstytucji RP jest uzasadnione, kształtuje się jednak odmiennie niż chociażby funkcjonariuszy Policji.

Z przepisu art. 32 ust. 1 Konstytucji wynika nakaz, aby wszelkie podmioty prawa (adresaci norm prawnych), charakteryzujące się daną cechą istotną w równym stopniu, były traktowane równo, a więc według jednakowej miary - bez różnicowań zarówno dyskryminujących, jak i faworyzujących. W tym względzie "równość" oznacza akceptację różnego traktowania przez prawo różnych podmiotów (adresatów norm prawnych), bo równe traktowanie przez prawo tych samych podmiotów pod pewnym względem oznacza z reguły różne traktowanie tych samych podmiotów pod innym względem. Różne traktowanie przez prawo określonych grup (klas) podmiotów powinno być jednak uzasadnione w tym sensie, że musi być oparte na uznanych kryteriach oceny klasyfikacji różnicującej podmioty prawa. Równość wobec prawa to także zasadność wybrania tego, a nie innego kryterium różnicowania podmiotów (adresatów) prawa. Oznacza ono uznanie tej, a nie innej cechy za istotną, a tym samym uzasadnioną w regulowanej dziedzinie (materii). Kryteria różnicowania sytuacji prawnej obywateli zależą od wielu okoliczności, w tym od tego, jakie dobra są przedmiotem podziału (zob. wyrok TK z 4 stycznia 2000r., sygn. K 18/99, OTK ZU 2000 Nr 1, poz. 1). W ocenie Trybunału, poszukiwanie "cechy istotnej", powinno być poprzedzone wyznaczeniem właściwości relewantnych pomiędzy porównywanymi sytuacjami, a więc czy zachodzi "podobieństwo" tych sytuacji, stanowiące przesłankę zastosowania zasady równości. Dopiero stwierdzenie, że sytuacje "podobne" zostały przez prawo potraktowane odmiennie, wskazuje na możliwość naruszenia zasady równości. Nie zawsze jednak odmiennosc potraktowania sytuacji podobnych jest konstytucyjnie niedopuszczalna, bo mogą zachodzić wypadki, gdy odmiennosc tego potraktowania będzie usprawiedliwiona. Argumenty uzasadniające odstępstwa od nakazu równego traktowania podmiotów podobnych muszą:

- uwzględniać zasadę relewancji, czyli pozostawać w bezpośrednim związku z celem i zasadniczą treścią przepisów, w których zawarta jest kontrolowana norma oraz służyć realizacji tego celu i treści; wprowadzane różnicowania muszą być racjonalnie uzasadnione;

- uwzględniać zasadę proporcjonalności, czyli waga interesu, któremu ma służyć różnicowanie sytuacji adresatów normy, musi pozostawać w odpowiedniej proporcji do wagi interesów, które zostaną naruszone w wyniku nierównego potraktowania podmiotów podobnych;

- pozostawać w związku z innymi wartościami, zasadami czy normami konstytucyjnymi, uzasadniającymi odmienne potraktowanie podmiotów podobnych (wyroki Trybunału Konstytucyjnego: z dnia 24 października 2001r., SK 22/01, OTK ZU 2001, Nr 7, poz. 216; z dnia 14 maja 2001r., SK 1/00, OTK 2001 Nr 4, poz. 84; z dnia 24 lutego 2009r., SK 34/07, OTK-A 2009 Nr 3, poz. 38; orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego z dnia 28 listopada 1995r., K 17/95, OTK 1995 Nr 3, poz. 18; z dnia 3 września 1996r., K 10/96, OTK 1996 Nr 4, poz. 33; z dnia 29 września 1997r., K15/97, OTK 1997 nr 3-4, poz. 37).

Zdaniem Sądu Najwyższego, wyrażonym w uzasadnieniu wyroku z dnia 19 stycznia 2017r., analizowane przez pryzmat wytycznych Trybunału Konstytucyjnego podobieństwo sytuacji ubezpieczonych w systemie powszechnym i sędziów oraz celników pozwalało na przyznanie im uprawnień określonego w art. 6 ust. 1 ustawy zasiłkowej. Taka interpretacja została dokonana także w uzasadnieniu wyroku Sądu Najwyższego z dnia 18 października 2013r. (I UK 125/13), w którego tezie Sąd Najwyższy zauważył, że "ocena przysługiwania funkcjonariuszowi Służby Celnej prawa do zasiłku chorobowego po zwolnieniu ze służby powinna być dokonana z uwzględnieniem zasady równego traktowania ubezpieczonych (art. 6 ust. 1 ustawy z dnia 25 czerwca 1999r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa, t.j. Dz. U. z 2010r., Nr 77, poz. 512 z późn. zm. w związku art. 2a, 11 i 13 pkt 12 ustawy z dnia 13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych, t.j. Dz. U. z 2013r., poz. 1442 z późn. zm.)". W uzasadnieniu wyroku Sąd Najwyższy przyznał, że z przepisów ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych jednoznacznie wynika, że funkcjonariusze Służby Celnej podlegają obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym oraz wypadkowemu. Natomiast kwestia podlegania ubezpieczeniu chorobowemu nie została unormowana klarownie. Przepis art. 11 ust. 1 i 2 u.s.u.s. nie wymienia celników wśród osób objętych tym rodzajem ubezpieczenia. Jednak z art. 13 pkt 12 tej ustawy wynika, że "obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym, chorobowemu i wypadkowemu" podlegają funkcjonariusze Służby Celnej od dnia nawiązania stosunku służby do dnia zwolnienia ze służby, co mogłoby wskazywać na otwarty katalog podmiotów ubezpieczonych wymienionych w art. 11 ust. 1 i 2 u.s.u.s. Analizując oba te przepisy, w tym regulację odnoszącą się w art. 13 u.s.u.s. do osób niewymienionych w art. 11 i 12 u.s.u.s. lub wskazanych wyłącznie jako podlegający dobrowolnemu ubezpieczeniu chorobowemu, Sąd Najwyższy powziął wątpliwość czy świadczy to o błędnym zredagowaniu art. 13 u.s.u.s., czy też w ten sposób ustawodawca zmierzał do osiągnięcia innego celu. Dodatkowym argumentem, który uwzględnił Sąd Najwyższy jest fakt braku możliwości nawiązania przez chorego celnika nowego stosunku pracy, podjęcia działalności gospodarczej lub otrzymania zasiłku dla bezrobotnych, jak również, przekonanie, iż trudno mniemać, że sytuacja prawna funkcjonariusza - korzystającego z większej ochrony trwałości stosunku służby i większych przywilejów służbowych, niż zwykły pracownik, miałaby być gorsza po ustaniu stosunku służby w odniesieniu do prawa do zasiłku chorobowego. Kierując się powyższymi rozważaniami, Sąd Najwyższy sformułował pogląd o treści jak w przytoczonej wyżej tezie.

Sąd I instancji podzielił powyższy pogląd w całości i Sąd Okręgowy także go aprobuje w pełnym zakresie. Apelacja organu rentowego nie odnosi się natomiast do tej argumentacji szczegółowo i nie podejmuje z nią polemiki. Opiera się jedynie na ogólnikowym zanegowaniu zaprezentowanego wyводу i płynących z niego wniosków. Organ rentowy zdaje się poprzestawać w prezentowanych wywodach na akcentowaniu zasady ekwiwalentności (wzajemności) świadczeń z ubezpieczenia chorobowego i odpowiadającej im składki. Sąd Okręgowy, aprobując stanowisko Sądu I instancji, ocenił, że zasada ta jako wyłączna nie może przeważać nad wykładnią porównawczą, celowościową i argumentacją natury konstytucyjnej, a ponadto ulega osłabieniu w odniesieniu do świadczeń, które ze swojej istoty należą już do przyznawanych w okresie, za który składki przestają być opłacane, przypadającym po ustaniu stosunku służbowego i ubezpieczenia. Na ten element także zwrócił uwagę Sąd Najwyższy w przytoczonym wcześniej uzasadnieniu wyroku z 18 października 2013r.

Mając na uwadze powyższe rozważania, w przedmiotowej sprawie należy uwzględnić specyficzny charakter stosunku służbowego funkcjonariuszy celnych i uznać, iż wykładnia stosowana wobec tych funkcjonariuszy nie może być

surowsza niż wykładnia dotycząca innych osób podlegających obowiązkowemu ubezpieczeniu emerytalnemu, rentowym, chorobowemu i wypadkowemu, i powinna być dokonana z uwzględnieniem zasad równego traktowania.

Reasumując, Sąd II instancji jako prawidłową ocenił wykładnię przepisów ustawy o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa, dokonaną przez Sąd Rejonowy. Zgodnie z tą wykładnią funkcjonariusz Służby Celnej może nabyć prawo do zasiłku chorobowego po zakończeniu służby, jeżeli niezdolność do jej wykonywania powstała w okresie przed jej zakończeniem, nie doszło do przekroczenia okresu zasiłkowego wymienionego w art. 8 ustawy zasiłkowej i nie wystąpiły okoliczności negatywne, opisane w art. 12-17 ustawy, a tak było w przedmiotowej sprawie.

Apelacja organu rentowego była więc niezasadna, a zarzuty w niej podniesione nietrafne. Dlatego też Sąd Okręgowy orzekł na podstawie art. 385 k.p.c., jak w sentencji wyroku.

SSO Małgorzata Jarząbek SSO Agnieszka Stachurska (spr.) SSO Dorota Michalska

ZARZĄDZENIE

(...)

SSO Agnieszka Stachurska (spr.)